

indsigt i straffesager. Straffesager behandles f.eks. som hovedregel for åbne døre, og domme i straffesager kan refereres offentligt, herunder – i hvert fald når dommen er endelig – med oplysning om domfældtes navn. Rådet bemærker i den forbindelse, at denne åbenhed omkring afsagte straffedomme også tjener generalpræventive formål.

Aktindsigt i *andet end domme og kendelser mv.* bør efter Retsplejerådets opfattelse fortsat være betinget af, at den, der søger aktindsigt, har et velbegrundet behov for at få kendskab til dokumenterne. Retsplejerådet foreslår, at kriteriet skal være, om kendskab til dokumenterne har *væsentlig betydning for at afklare et konkret retsspørgsmål*, som ansøgeren har en individuel, væsentlig interesse i, eller om ansøgeren i øvrigt har en *særlig tilknytning til sagen*.

Retsplejerådets forslag er således opdelt i to dele: et forslag om *aktindsigt for enhver i domme og kendelser mv.* (jf. straks nedenfor) og et forslag om *aktindsigt for personer, der har en særlig interesse heri* (jf. pkt. 2.3 nedenfor).

2.1.2.2. Retsplejerådets forslag om aktindsigt for enhver i domme og kendelser mv. omfatter *straffesager og dispositive civile sager*, dvs. alle civile sager med undtagelse af sager om ægteskab, forældremyndighed, samvær, faderskab, værgemål og prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse eller adoption uden samtykke.

Retsplejerådet foreslår imidlertid samtidig – som en konsekvens af, at forslaget også omfatter straffesager – en generel regel om, at domme og kendelser i straffesager fremover kun må gengives offentligt i anonymiseret form (jf. pkt. 4.2 nedenfor). Endvidere foreslår Retsplejerådet, at den frie adgang til domme og kendelser i straffesager kun skal gælde, når straffesagen er afsluttet for højst 1 år siden.

Offentlighed i retsplejen har sin største betydning og berettigelse, når der er tale om aktuelle eller nyligt afsluttede retssager. For straffesagers vedkommende er der desuden et væsentligt hensyn at tage til den tiltalte, der har udstået sin straf. Sådanne hensyn ligger bl.a. bag reglerne om straffeattester, hvor afgørelser kun medtages i en vis tid, og bag reglen i straffelovens § 271, stk. 2, om, at en domfældt kan have rimeligt krav på, at en pådømt strafbar handling ikke senere bliver fremdraget.

Hovedformålet med forslaget om at udvide offentlighedens adgang til domme og kendelser mv. i straffesager er at give bedre mulighed for indsigt i aktuelle eller nylige retssager. Retsplejerådet finder i den forbindelse, at ét år må anses for en passende frist for den

foreslåede frie adgang til aktindsigt i domme og kendelser i straffesager.

2.1.2.3. Retsplejerådet foreslår, at en anmodning om aktindsigt skal *angive det dokument eller den sag*, som den pågældende ønsker at blive gjort bekendt med. Den foreslåede regel skal i alt væsentligt forstås på samme måde som den tilsvarende regel i offentlighedslovens § 4, stk. 3.

2.1.2.4. Retsplejerådet foreslår som nævnt, at enhver som udgangspunkt skal have adgang til aktindsigt i *domme og kendelser*.

Retsplejerådet foreslår samtidig en præcisering af kravene til *affattelsen* af domme og forudsætter i øvrigt, at domstolene fremover vil være mere opmærksomme på, at domme og kendelser ikke alene skrives til brug for parterne (som har en friere adgang til sagens øvrige dokumenter), men også for offentligheden (som normalt kun vil have adgang til dommen eller kendelsen).

Rådets forslag om udlevering af kopi af domme og kendelser mv. omfatter også *elektroniske kopier*, hvis dokumentet foreligger i elektronisk form hos retten.

Retsplejerådet foreslår endvidere, at enhver som udgangspunkt skal have adgang til aktindsigt i en eventuel *skriftlig forelæggelse og procedure*. Skriftlig forelæggelse og procedure har nær sammenhæng med dommen og i straffesager tillige med domsforhandlingen, der har og fortsat vil have central betydning for offentlighed i retsplejen. Aktindsigt i skriftlig forelæggelse og procedure bør derfor behandles på linje med aktindsigt i domme.

Retsplejerådet foreslår endelig, at enhver som udgangspunkt skal have adgang til aktindsigt i *endelige påstandsdokumenter og sammenfattende processkrifter* i civile sager.

Endelige påstandsdokumenter og sammenfattende processkrifter udarbejdes med henblik på og til brug for domsforhandlingen. Aktindsigt i disse dokumenter er derfor efter Retsplejerådets opfattelse et naturligt accessorium til offentlighedens adgang til at overvære domsforhandlingen.

2.1.2.5. Retsplejerådet foreslår, at *forklaringer* afgivet i *lukkede retsmøder* og forklaringer, der er omfattet af et *referatforbud*, automatisk skal være undtaget fra aktindsigt for enhver i domme og kendelser mv. Retsplejerådet finder således, at de hensyn, der begrunder, at offentlig gengivelse af forklaringerne er forbudt i disse tilfælde, med styrke taler for, at enhver ikke skal have adgang til aktindsigt heri.